

Digital velferdsstat

Rapport
15. oktober 2024 – 15. november 2025



Introduksjon til programmet Digital Velferdsstat

Velferdsstaten er i rask endring. Med stadig nye oppgaver som skal løses med økte krav til effektivitet tvinger nye digitale løsninger seg fram. Digitaliseringen skaper mange nye rettslige spørsmål og avkrever også nye svar på gamle spørsmål. Gjennom prosjektet Digital velferdsstat søker vi å bidra med ny kunnskap gjennom langsiktig forskning, innovativ undervisning og dialog med offentlige myndigheter.

Rammen for prosjektet Digital velferdsstat er gitt i notatet Programområde Digital Velferdsstat som ble godkjent på det konstituerende møte i Styringsgruppen 24. september 2021 (Sak 3/2021).

Digital velferdsstat er det første programområdet som er iverksatt som del av avtalen om en tiårig strategisk satsning i samarbeid mellom Det juridiske fakultet, UiO og Nav. På styringsgruppemøtet 24. november 2023 ble det vedtatt at i tillegg til Digital velferdsstat skal det opprettes et program om rettsinformasjonsforvaltning og språkteknologi. Det har siden vært arbeidet med å utvikle rammene for et slikt program, blant annet ble det arrangert et arbeidsmøte mellom Juridisk fakultet og Nav 22. august 2024.

For å sikre gode synergier med andre eksisterende og planlagte prosjekter ved Det juridiske fakultet, arbeider vi for at Nav-avtalen er kjent og tenkes med i planlegging og gjennomføring av disse. Av tidligere og eksisterende prosjekter gjelder dette særlig Jon Christian Fløysvik Nordrums arbeid med prosjektet «Klarspråk i juridisk forskning og undervisning» (finansiert av KDD 2016–2024), Ingunn Ikdahls arbeid med prosjektet «Internasjonal trygderett» (finansiert av AID 2021–forlenget til 2029), og prosjektet «Norsk retts europeiske dimensjon - EurNor» (finansiert av NFR 2023-2028). I tillegg bidro Digital velferdsstat i arbeidet med to av søknadene som ble sendt inn til NFRs utlyste «KI-milliard»: Norwegian Center for Language Modeling (NCLM), med fokus på norske språkmodeller, og TRUST, som skal fokusere på tillitsverdig KI. Nordrum var juridisk fakultets representant i kjernegruppen for NCLM og utviklingen av søknaden skjedde i nært samarbeid med Nav og andre viktige brukerpartnere i offentlig sektor. Begge søknadene gikk til finalerunden. TRUST fikk bevilgning og Digital velferdsstat er i dialog med senteret i oppstartsfasen. Vi har også arbeidet med fakultetets deltakelse i en søknad om nasjonalt senter for fagspråk – NORBRUK – som blant annet vil fokusere på språkteknologi på norsk og fagspråk for rettsstat og velferd. NORBRUK fikk tildeling fra Forskningsrådet i februar 2025 og forskningssenteret er etablert på Humanistisk fakultet. Fra juridisk fakultet skal Jon Christian Fløysvik Nordrum stå ansvarlig for tverrgående arbeid knyttet til rettsspråk og Hans Christian Farsethås bidra spesielt innen språkteknologi.

I perioden 15. oktober 2024 – 15. november 2025 har prosjektet ved UIO bestått av:

- Prosjektledere: Jon Christian Fløysvik Nordrum og Ingunn Ikdahl.
- Stipendiater: Åse Haram og Øystein Flø Baste.
- Vitenskapelige assistenter: Anna Cervera Landsverk, Aravindan Balasubramaniam, Anna Dybvig Joner, Anne Førde Gaare, Emil Røys Reite, Kristin Sønnesyn Berg, Anne Harris-Christensen og Hilda Bævre Bergseth.
- Forsker: Hans Christian Farsethås.
- Administrasjon: Anette Endsjø.
- Øvrige prosjektdeltakere: Sigrid Stokstad, Mona Naomi Lintvedt, Ingvild Bruce og Heather Broomfield.

Satsningen har tre hovedpilarer:

- Et mer relevant studietilbud;
- Forskning på den digitale velferdsstaten;
- En bred faglig arena for samarbeid, kunnskapsutvikling, innovasjon og formidling.

1. Et mer relevant studietilbud

Det er stort behov for å utdanne jurister med høy kompetanse innen lovgivningslære, forvaltningsrett og trygderett, som også har forståelse for utfordringene og mulighetene ved bruk av ny teknologi i velferdsforvaltningen. Tett kontakt mellom Det juridiske fakultet og Nav om studietilbud kan sikre at det utdannes jurister med relevant kompetanse. Masteroppgaver og utredninger i Lovlab kan gi selvstendige forskningsbidrag til feltet. Et sterkt studietilbud innen området digital velferdsstat er også en viktig kanal for å rekruttere fremtidige forskere.

Dette er sentrale aktiviteter i pilaren i rapportperioden:

- Videreutdanningstilbudet «JFVU1100 – Retten og den digitale velferdsstaten» ble opprettet i 2022 som et toårig pilotprosjekt. Kurset ble gjennomført for andre gang høsten 2023, og 22 studenter besto eksamen. I etterkant har fakultetet funnet løsninger som gjør det mulig å etablere dette som et varig videreutdanningstilbud. Emnet undervises høsten 2025 med omtrent 35 studenter, hvorav et klart flertall av studentene er ansatte i Nav.
- I JUS 5502 Lovgivningslære (Lovlab) skrev studenter i rettsvitenskap, forvaltningsinformatikk og klarspråk utredningen JOU 2024: 2 Myndiggjørende rettsteknologi og forvaltningsomsorg i en digital forvaltning på oppdrag fra Nav.
- Artikkelen «En vidunderlig ny velferdsstat? Rettsstaten møter den digitale velferdsforvaltningen» utgitt i Tidsskrift for velferdsforskning i 2022 og skrevet av Jon Christian Fløysvik Nordrum og Ingunn Ikdahl er satt som anbefalt litteratur i forvaltningsrett ved masterprogrammene i rettsvitenskap ved Universitetet i Tromsø og Universitetet i Oslo fra høsten 2025.
- Artikkelen «Lovdatas nye KI-søk», utgitt i Lov og Rett høsten 2025 og skrevet av Hans Christian Farsethås og Anders Løvlie er satt som hovedlitteratur i juridisk metode (JUS4111) ved masterprogrammet i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo fra våren 2026.

2. Forskning på den digitale velferdsstaten

For å kunne bygge opp fagfeltene planmessig, skal det i den første perioden av avtalen satses på studenter, vitenskapelige assistenter, stipendiater og postdoktorer, med tanke på å rekruttere personer som kan fylle fremtidige faste stillinger innenfor de sentrale fagområdene. Med rekruttering av to stipendiater fra 2024 er det viktig å sikre gode arbeidsvilkår for stipendiatene. Prosjektlederne har brukt – og vil bruke mye tid – på å veilede både vitenskapelige assistenter og stipendiater. Det er behov for å avlaste prosjektlederne slik at de også har tid til egen forskning. Et viktig tiltak for å gi slik avlastning er at seniorkonsulent Anette Endsjø fra høsten 2024 arbeider 50 % som administrativt ansvarlig for Nav-avtalen. Målet for perioden prosjektet nå går inn i er å etablere en robust forskningsgruppe.

Dette er sentrale aktiviteter i pilaren i rapportperioden:

Studentforskning ferdigstilt i prosjektperioden:

- Aravindan Balasubramaniam leverte høsten 2024 masteravhandlingen «Forvaltningsorganers adgang til å behandle særlige kategorier av personopplysninger for å hindre algoritmisk diskriminering».
- Anna Cervera Landsverk leverte våren 2025 masteravhandlingen «Fra svarte bokser til glasshus. En analyse av kravene til offentlighet, transparens og begrunnelse i norsk og italiensk algoritmisk forvaltning».
- Anna Dybvig Joner leverte våren 2025 masteravhandlingen «Automatisering og økonomisk sosialhjelp. En undersøkelse og vurdering av kommunenes adgang til å erstatte manuelle vurderinger i saker om økonomisk sosialhjelp med automatisering».
- Anne Førde Gaare leverte våren 2025 masteravhandlingen «Sammenhengende digitale veiledningstjenester. En studie av personvern og diskrimineringsvern i forbindelse med utviklingen av sammenhengende digitale veiledningstjenester - med utgangspunkt i Helsedirektoratets KI-prosjekt Solvei inne for livshendelsen 'Alvorlig sykt barn'».
- Flere studentprosjekter pågår, ved vit.ass. Emil Røys Reite, Kristin Sønnesyn Berg, Anne Harris-Christensen, Hilda Bævre Bergseth. En oversikt over temaene de arbeider med er tatt inn i appendix. Det er også ansatt en ny vitenskapelig assistent – Ingebjørg Arneberg Stueland– med oppstart januar 2026.

Publikasjoner i perioden:

- Balasubramaniam, A. «Forvaltningsorganers adgang til å behandle særlige kategorier av personopplysninger for å hindre algoritmisk diskriminering» I *Complex* 2/25.
<https://www.jus.uio.no/ifp/forskning/publikasjoner/complex/2025/complex-2-25.html>
- Baste, Ø. F., Cyndecka, M. A., Esayas, S., Langford, M., Lison, P. and Weitzenboeck, E., «Open Justice Data in Europe: A Patchwork». Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5207840> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5207840>
- Baste, Øystein Flø. «EUs personvernregulering og behandling av personopplysninger i domstolene – er rettspleieunntaket EØS-stridig?» I *Lov og rett* vol 64(7) s. 551–570. <https://doi.org/10.18261/lor.64.7.3>
- de la Rosa, J., Mikhailov, V., Zhang, L., Wetjen, F., Samuel, D., Liu, P., Braaten, R-A., Mæhlum, P., Birkenes, M. B., Kutuzov, A., Enstad, T., Farsethås, H. C., Brygfjeld, S. A., Gulla, J. A., Oepen, S., Velldal, E., Østgulen, W., Øvrelid, L. and Myhre, A. S. «The Impact of Copyrighted Material on Large Language Models: A Norwegian Perspective.» In *Proceedings of the Joint 25th Nordic Conference on Computational Linguistics and 11th Baltic Conference on Human Language Technologies (NoDaLiDa/Baltic-HLT 2025)*, p. 544–560, Tallinn, Estonia. University of Tartu Library. <https://aclanthology.org/2025.nodalida-1.59/>
- Farsethås, H. C. «Rettskilder i de norske språkmodellenes treningsdata: En analyse av Mimir-base.» I *Lov og Rett* vol 64(8) s. 550–573.
<https://doi.org/10.18261/lor.64.8.4>
- Farsethås, H. C. og Anders L. «Lovdatas KI-søk» I *Lov og Rett* vol. 64(9) s. 626–647. (Publiseres november 2025).
- Høsøien, Y. S. S. «Når er utvikling av maskinlæringsalgoritmer 'vitenskapelig forskning'?» I *Complex* 4/25.
<https://www.jus.uio.no/ifp/forskning/publikasjoner/complex/2025/nar-er-utvikling-av-maskinleringsalgoritmer-%C2%ABviten.html>
- Ik Dahl, I. and Eriksen, C. C. «The administrative architecture of a Norwegian Social Security Scandal». In *European Journal of Social Security* vol 27(2) s.139–155. <https://doi.org/10.1177/13882627251337435>
- Landsverk, A. C. «Fra svarte bokser til glasshus. En analyse av kravene til offentlighet, transparens og begrunnelse i norsk og italiensk algoritmisk forvaltning.» I *Complex* 3/25.
<https://www.jus.uio.no/ifp/forskning/publikasjoner/complex/2025/complex-3-25.html>

- Mikhailov, V., Enstad, T., Samuel, D., Farsethås, H. C., Kutuzov, A., Velldal, E. and Øvrelid, L. «NorEval: A Norwegian Language Understanding and Generation Evaluation Benchmark». At *arXiv preprint*. <https://arxiv.org/abs/2504.07749>
- Sjursen, T. og Baste, Ø. F. «Personvern i juridisk forskning». I *Lov og rett* vol 64(8) s. 525–549. <https://doi.org/10.18261/lor.64.8.3>

Doktorgradsprosjekter:

- Øystein Flø Baste tiltrådte april 2024, og prosjektet har arbeidstitel «Analyse av individdata for tilrettelegging og kontroll i velferdsstaten». Øysteins PhD-prosjekt undersøker hvordan lovregulering håndterer utfordringer i dagens digitaliserte masseforvaltning og i skolen. I tillegg til å drøfte rettsdogmatiske spørsmål, inkluderer prosjektet retts sosiologiske perspektiver gjennom intervjuer med elever for å undersøke hvordan lovgivningen reflekterer den digitale hverdagen i skolen. Avhandlingen vil bestå av artikler, med følgende tentative temaer: i) Om algoritmisk beslutningsstøtte i forvaltningen, hvordan svarer lovregulering på saksbehandlernes/bakkebyråkratenes bruk av prediksjoner til å treffe avgjørelser? ii) om elevers teknologiske rettsbevissthet i skolen, iii) om de rettslige rammene for innsamling og bruk av elevers personopplysninger i skolen i Norge, Sverige og Danmark, og iv) hvilken rett har barn til rettslig prøving av personvernbrudd?
- Åse Haram tiltrådte august 2024. Prosjektet handler om integrering av KI (maskinlæring) i forvaltningens saksbehandlingsprosesser. Det ser på forholdet mellom teknisk og rettslig «forklarbarhet» ved bruk av komplekse maskinlæringsmodeller til å utføre ulike funksjoner i en saksbehandlingsprosess. Et spørsmål er om Forklarbar AI-feltet (XAI) tilbyr forklaringsmetoder og -begreper som kan egne seg i forvaltningskonteksten, med tanke på å oppfylle krav til offentlighet, begrunnelse, partsinnsyn osv.

3. En bred faglig arena for samarbeid, kunnskapsutvikling, innovasjon og formidling

Prosjektet skal danne grunnlag for et nært og systematisk samarbeid mellom Det juridiske fakultet og Nav, i tillegg til å fremme kontakt med og formidle kunnskap til andre aktører. Dette gjelder både i akademia og forvaltningen. Den erfaringsbaserte kunnskapen blant ansatte og borgere som er i kontakt med Nav, er en verdifull ressurs i kunnskapsutviklingen til Nav.

Dette er sentrale aktiviteter i pilaren i rapportperioden:

- Seminaret «Automation, artificial intelligence and current developments in public administration» ble avholdt 17. januar 2025. Internasjonale forskere bidro til diskusjon om hvordan automatisering og kunstig intelligens i økende grad blir en del av offentlig forvaltning sine hverdagslige arbeidsmetoder. Dette åpner for mer diskusjon om skjæringspunktet mellom jus og teknologi. I tillegg til mange internasjonale bidrag holdt også Øystein Flø Baste og Åse Haram innlegget «Simple decision-support – not that simple? Regulating interpretability in human-machine interaction in public decision-making».
- Arrangementet «Interessert i digitalisering av offentlig sektor?» arrangerte vi 27. mars 2025 som et oppspill til Lovkonferansen. Målet med samlingen var å bygge nettverk på tvers av offentlige virksomheter og å finne felles floker knyttet til juss og teknologi. Rundt 100 personer deltok. Arrangementet var et samarbeid med Legal Innovation Lab Oslo, Direktoratet for byggkvalitet og Statens Vegvesen.
- Lovkonferansen 2025 ble avholdt 10. og 11. juni med stor suksess. Konferansen er et samarbeid mellom Digivel og Klarspråksatsingen ved juridisk fakultet. Konferansen hadde over 600 påmeldte og arrangementet fikk svært mye oppmerksomhet og har etablert seg som en sentral møteplass for spørsmål om digitalisering og forvaltning. Konferansen tok opp mange relevante temaer knyttet til Digital velferdsstat. Flere av prosjektets forskere holdt innlegg på konferansen:
 - Jon Christian Fløysvik Nordrum og Ingvid Bruce, «Presentasjon av konferansen», Lovkonferansen 10. juni 2025.
 - Anna Melkild, «Retten til tanke- og meningsfrihet?», presentasjon på Lovkonferansen 10. juni 2025.
 - Ingunn Ikdahl ledet paneldebatt i plenum på Lovkonferansen 11. juni 2025: «Digitalt Norge 2030 og lovgivningen». Deltagere i panelet: Marte Kjørven, Eve V. Bergli, Lise Lyngsnes Randeberg, Bjørn Erik Thon, Inga Strömke og Torgeir Knag Fylkesnes.
 - Øystein Flø Baste, «Elevers teknologiske rettsbevissthet», presentasjon på Lovkonferansen 11. juni 2025.

- Ingunn Ikdahl og Christoffer C. Eriksen, «Demokratisk forankring av forvaltningens bruk av automatisering og KI», presentasjon på Lovkonferansen 11. juni 2025.
- Hans Christian Farsethås, «Norske språkmodeller og norsk jus», presentasjon på Lovkonferansen 11. juni 2025.
- Hans Christian Farsethås, «Evaluerer av språkmodeller for juridisk bruk», presentasjon på Lovkonferansen 11. juni 2025.
- Jevnlig aktivitet på bloggen «Digital velferdsstat», blant annet føljetongen #digitalkjepphest med eksterne deltakere fra forvaltning og akademia.
- Den engelske versjonen av nettsidene til Digivel ble publisert våren 2025.
- Bidrag fra prosjektdeltagerne på ulike eksterne arenaer:
 - Ingunn Ikdahl, medlem av bedømmelseskomiteen for Johan Næsers doktoravhandling «Digitaliseringsklar lovgivning – en retlig analyse med fokus på retssikkerhet». Opponent på disputas, Århus Universitet 1. november 2024,
 - Øystein Flø Baste, mentor under Europarådets hackathon, Digital Future of Justice 2.0, 15.–17. november 2024.
 - Åse Haram og Øystein Flø Baste, «Enkel beslutningsstøtte – ikke så enkelt. Hvordan bidrar regulering til forståelige systemløsninger for saksbehandler og innbygger?», på Trygdeforskningsseminaret, 6. desember 2024.
 - Ingunn Ikdahl, medlem av bedømmelseskomiteen for Heather Broomfields doktoravhandling «The Data-Driven Public Sector: A Critical Assessment of its Framing and Implementation». Disputas på Det juridiske fakultet, UiO, 16. januar 2025. Jon Christian Fløysvik Nordrum var biveileder for Broomfield.
 - Ingunn Ikdahl, «– Med lov skal man (verdens mest digitaliserte) land bygge» foredrag hos Halogen 24. februar 2025.
 - Hans Christian Farsethås, «KI: Norske rettskilder og juridiske ferdigheter i store språkmodeller», foredrag på Det årlige trygderettskurset, 11. mars 2025, Sandefjord.
 - Ingunn Ikdahl, «Hvor er forvaltningshverdagens digitalisering i Digitaliseringsstrategien?», foredrag for tillitsvalgte i Juristforbundet i Nav, 12. mars 2025
 - Kristin Sønnesyn Berg og Anne Harris-Christensen deltok på EuroDIG 2025 «Safeguarding human rights by balancing regulation and innovation» i Strasbourg 12.–14. mai 2025.
 - Hans Christian Farsethås, «Norske språkmodeller og klart språk», foredrag på Klarspråk 2025 – i ein digital kvardag, DigiVestland, Grieghallen 3. april 2025.
 - Åse Haram og Øystein Flø Baste, «Hva er datadrevet beslutningsstøtte og hvilke krav stiller lovgivningen?», foredrag for forskergruppen Velferd, rettigheter og diskriminering (VERDI), UiO, 13. mai 2025.
 - Hans Christian Farsethås, forskningsopphold i Paris. Studerte fransk regulering og implementering av språkteknologi til juridisk bruk, 25.–31. mai 2025.

- Hans Christian Farsethås, «Legal Sources in Norwegian Language Model Training Data», foredrag AI Speaker Series at the National Library of Norway, 4. juni 2025.
- Kristin Sønnesyn Berg deltok på FN-konferansen Internet Governance Forum (IGF) i Lillestrøm 23.–27. juni 2025.
- Øystein Flø Baste, «Understanding law and technology: Perspectives in the digital welfare state», innlegg på Summer School on the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence, KU Leuven, 8. juli 2025.
- Hans Christian Farsethås, «Evaluering av språkmodeller til bruk i velferdsforvaltningen», foredrag Nordic Social Law Conference, Universitetet i Bergen, 25. august 2025.
- Øystein Flø Baste og Åse Haram: «Algoritmisk beslutningsstøtte – Svarer forvaltningsretten på utfordringer ved saksbehandlernes bruk av prediksjoner?», foredrag for Sivilombudet, 26. august 2025.
- Øystein Flø Baste, «Adolescents' techno-legal consciousness in schools», på konferansen Emerging Research on Datafied Living, Københavns universitet 27. august 2025.
- Åse Haram og Øystein Flø Baste, «Algorithmic decision support in public administration – How does the law address the challenge of automation bias?» Foredrag på den nordiske konferansen Gender & Law, Københavns universitet 28. august 2025.
- Ingunn Ik Dahl, «Lost in transformation? Retaining feminism in the digital welfare state», foredrag på den nordiske konferansen Gender & Law, Københavns universitet 28. august 2025.
- Hans Christian Farsethås, «Språkmodeller og juss i forvaltningen», foredrag for Nav Juridisk avdeling, Helsfyr 17. september 2025.
- Jon Christian Fløysvik Nordrum, Ingunn Ik Dahl, Øystein Flø Baste, Åse Haram, Hans Christian Farsethås og Anette Endsjø (administrativ) deltok på «Erfaringskonferansen 2025» og «Nav + Akademia = Sant?» arrangert av NTNU og Nav i Trondheim 25.–26. september 2025.
- Jon Christian Fløysvik Nordrum og Ingunn Ik Dahl: «Hvilken juridisk forskning trenger Nav? Om grunnforskning og forskning av generell relevans for KI og digitalisering i offentlig forvaltning» på Erfaringskonferansen 2025 i Trondheim 25. september 2025.
- Øystein Flø Baste og Åse Haram: «Algoritmisk beslutningsstøtte – Svarer forvaltningsretten på utfordringer ved saksbehandlernes bruk av prediksjoner?» 26. september 2025 på «Nav + Akademia = Sant?».
- Øystein Flø Baste, «table lead» under en policy lab hvor det ble jobbet med et nytt rettslig instrument for KI i utdanning, på Europarådets konferanse «Ensuring Quality Education in the AI Era - Introducing the Council of Europe Compass for AI and Education», Strasbourg, 8.–9. oktober 2025.

- Jon Christian Fløysvik Nordrum og Ingunn Ikdahl, «Med lov skal verdens best digitaliserte land bygges», faglunsj i Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet 23. oktober 2025.
- Hans Christian Farsethås, «KI i offentlig sektor – status, utfordringer og veien videre», Høstkonferanse 2025: Et nytt blikk på offentlig sektor, Partnerforum, 6. november 2025.

Appendix: Studentoppgaver

Forvaltningsorganers adgang til å innhente og behandle særlige kategorier av personopplysninger for å hindre algoritmisk diskriminering.

Det er et stort ønske om å effektivisere og forenkle ulike prosesser i forvaltningen med bruk av KI. Iveren etter å ta i bruk ny teknologi må imidlertid ikke gå på bekostning av grunnleggende rettigheter og friheter, især retten til ikke-diskriminering. I sin masteroppgave fra høsten 2024 undersøker Balasubramaniam de rettslige rammene for utviklingen av KI-systemer i offentlig sektor, herunder i hvilken grad forvaltningsorganer kan ta i bruk særlige kategorier av personopplysninger for å hindre algoritmisk diskriminering. Avhandlingen viser hvordan diskrimineringslovgivningen og personvernforordningen, som begge skal søke å hindre diskriminering, likevel kan komme i et motsetningsforhold når reglene om likestilling og ikke-diskriminering skal håndheves. Flere aktører har pekt på at KI-forordningen, især artikkel 10 nr. 5, er egnet til å nøste opp i denne spenningen. Oppgaven viser imidlertid at bestemmelsen har en begrenset effekt, og at en må ty til andre virkemidler for å hindre algoritmisk diskriminering i offentlig sektor.

Aravindan Balasubramaniam

Sammenhengende digitale veiledningstjenester

Oppgavens overordnede tema er utviklingen av sammenhengende, digitale veiledningstjenester i offentlig forvaltning. Oppgaven tar utgangspunkt i livshendelsen «Alvorlig sykt barn», og utviklingen av KI-verktøyet Solvei, som skal sikre enklere tilgang til informasjon for foreldre med alvorlig syke barn. Har et overordnet offentlig organ rettslig grunnlag for å behandle særlige kategorier opplysninger i forbindelse med veiledning direkte til innbyggerne? Er det mulig å oppnå en fullgod anonymisering av opplysninger, slik at kravene om behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen ikke kommer til anvendelse likevel? Har myndighetene en aktivitetsplikt til å fremme likestilling og forhindre diskriminering når det utvikles og forvaltes KI-verktøy som skal gi sammenhengende, digital veiledning? Konklusjonen er at vi trenger regelverksutvikling i nasjonal rett, som fastslår at også overordnede offentlige organer kan ha en rettslig veiledningsplikt overfor innbyggerne. Anonymisering er en mulig midlertidig løsning, men det resulterer i at målet om tverrsektoriell veiledning vanskelig kan oppnås. Myndighetene har både en alminnelig aktivitetsplikt og en særskilt aktivitetsplikt for universell utforming av IKT til å fremme likestilling og forhindre diskriminering etter likestillings- og diskrimineringsloven når det utvikles/forvaltes sammenhengende, digitale veiledningsverktøy.

Anne Førde Gaare

Fra svarte bokser til glasshus. En analyse av kravene til offentlighet, transparens og begrunnelse i norsk og italiensk algoritmisk forvaltning.

Oppgavens overordnede tema er automatiserte beslutningssystemer i norsk og italiensk offentlig forvaltning. I hvilken grad sikrer gjeldende rett borgernes allmenne og særskilte behov for informasjon, veiledning og innsyn i automatisert beslutningstaking i forvaltningen? I oppgaven analyseres og vurderes hvilken betydning kravene til offentlighet, transparens og begrunnelse får for utvikling og bruk av automatiserte beslutningssystemer i norsk og italiensk forvaltning. Konklusjonen er at begrunnelseskravet kan få økt relevans i automatisert beslutningstaking og at det er behov for et prinsipp om transparens i norsk algoritmisk forvaltning.

Anna Cervera Landsverk

Automatisering og økonomisk sosialhjelp. En undersøkelse og vurdering av kommunenes adgang til å erstatte manuelle vurderinger i saker om økonomisk sosialhjelp med automatisering.

Oppgavens hovedtema er forvaltningens adgang til å erstatte manuelle vurderinger med automatisering. I oppgaven undersøkes dette ved å bruke kommunenes vurderinger av retten til økonomisk sosialhjelp som eksempel. Det vurderes blant annet hvilke deler av bestemmelsen som legger opp til rettsanvendelsesskjønn og fritt skjønn, og hvilken adgang det er til å erstatte dette med automatisering.

Anna Dybvig Joner

Rettslige rammer for tilgang til og bruk av rettsdata

Oppgaven min omhandler tilgang til og bruk av rettsdata. Oppgaven drøfter særskilt hvilke regler som er relevante ved utvikling av språkmodeller med juridisk kompetanse. Særlig når det gjelder tilgang til og bruk av rettsavgjørelser med sensitive opplysninger, oppstår det interessante problemstillinger.

Emil Røys Reite

Forholdet mellom EU sin KI-forordning og Europarådet sin KI-traktat.

Avhandlingen handler om EU og Europarådet sine nye regelverk for kunstig intelligens. Avhandlingen vil undersøke materielle og metodiske spørsmål knyttet til forholdet mellom regelverkene, med et fokus på mekanismen for konsekvensvurderinger av systemer for kunstig intelligens.

Anne Harris-Christensen

The Legal Limits of AI-enabled Electoral Influence

I denne oppgaven undersøker jeg hvilke positive plikter staten har til å beskytte velgere fra utilbørlig velgerpåvirkning ved bruk av kunstig intelligens under retten til frie valg i EMK Artikkel 3 av tilleggsprotokoll 1, og i hvilken grad det norske regelverket er i tråd med disse forpliktelsene. Sentrale spørsmål i oppgaven er hvordan nye teknologier og kunstig intelligens utfordrer valgintegriteten og om den teknologiske utviklingen medfører at statens plikt til å beskytte frie valg er skjerpet. Dessuten ser jeg på hva som utgjør et fritt valg, hvor skillet går mellom vanlig velgerpåvirkning og manipulering, og hvorvidt det finnes en rett til frihet fra desinformasjon.

Kristin Sønnesyn Berg

Bruk av profilering i velferdsforvaltningen

I avhandlingen ser jeg på hvilke regler som gjelder for ulike typer bruk av profilering i saksbehandlingen. Profilering handler om å gjøre antakelser om mennesker basert på en automatisert behandling av personopplysninger. Det kan for eksempel brukes til å avdekke hvem som skal plukkes ut for en nærmere kontroll eller finne ut hvem som trenger mer oppfølging. Selv om profilering kan ha stor nytteverdi i forvaltningens saksbehandling, kan det oppstå en spenning til grunnleggende rettigheter, særlig personvern og diskriminering. Som underproblemstillinger undersøker jeg når profilering utgjør et enkeltvedtak, evt. en prosessledende avgjørelse etter forvaltningsloven, og når profilering utgjør en automatisert individuell avgjørelse etter personvernforordningen artikkel 22, og hvilke rettigheter og plikter denne kategoriseringen fører med seg.

Hilda Bævre Bergseth